

İŞİTME ENGELLİLER SERAMİK SANATI EĞİTİMİNDE BİR UYGULAMA ÖRNEĞİ: SERAMİK ÇAYDANLIK

Öğr. Gör. A. Cüneyt ER¹, Öğr. Gör. Çiğdem ÖNDER ER²

ÖZET

İnsanoğlunun doğasında olan estetik kaygılar, sanatı ve insan yaşamını biçimlendirir ve sanat eğitiminin gerekliliğini ortaya koyar. Sanat eğitimi yoluyla görmeyi öğrenen birey, iç dünyasında sürekli ürettiği imgeleri, hayalleri tasarlar ve bunu dış dünyaya çeşitli teknikler, malzemeler ve estetik birikimiyle sunabilir. Bu bağlamda hayalindekini kağıda döker, farklı tekniklerle şekillendirir. Bu aşamada öğrenciye hangi alanda olursa olsun, sanat eğitimi veren eğitime çok büyük görev düşmektedir. Eğitmenin en önemli görevlerinden birisi de öğrenciyi yaratıcılığa yönlendirmek ve bu esnada da onu özgür kılmaktır.

Öğrencilerin gereksinimleri doğrultusunda projenin uygulanması aşamasında çeşitli stratejiler kullanılmaktadır. Stratejiler amaca ulaşmak için izlenen, öğrencilerin ihtiyaçlarına uygun öğretim teknikleridir. Bu tekniklerden birisi de “model olma”dır.

Bu çalışma, Anadolu Üniversitesi, Engelliler Entegre Yüksekokulu seramik programı 4. Sınıftaki işitme engelli öğrencilerle gerçekleşmiştir. Dil düzeyleri işiten akranlarına göre geride olan bu öğrenciler için, model olunarak sanat eğitiminin verilmesi gerekliliği doğru bir yaklaşımdır.

Anahtar kelimeler: Seramik, seramik eğitimi, işitme engeli, seramik çaydanlık

---

¹ Anadolu Üniversitesi, Engelliler Entegre Yüksekokulu, Seramik Programı. cer@anadolu.edu.tr

² Anadolu Üniversitesi, Engelliler Entegre Yüksekokulu, Seramik Programı. conder@anadolu.edu.tr

EXAMPLE OF AN APPLICATION FOR HEARING- IMPAIRED CERAMIC ART EDUCATION: CERAMIC TEAPOT

ABSTRACT

Aesthetic considerations that are inherent in human beings, shape art and human life and display the requirement of art education. Individual who learn to see through art education, designs dreams and images that are constantly produced by his inner world and reflect it to the outer world via various methods , materials and aesthetics build up. In this context, he commits his dream to paper and shapes it with different techniques. At this stage, no matter what area of the student, the instructor has a very big responsibility for education purposes. One of the most important tasks of educating students is to direct student to be creative and make him free in the mean time.

In accordance with students' necessities, several strategies have been used for the implementation stage of the project. Strategies are teaching techniques which are appropriate to student's needs and are followed in order to achieve the aim. One of the techniques' is "modelling".

This study, has been carried out with Anadolu University Hearing Handicapped High School, Ceramics program 4. Year students. For those students, whose proficiency levels are lower than their peers, by being a model, the necessity of art education is the right approach.

The necessity of art and art education which is inherit in human beings influences and shapes human life. In general, art education continues lifelong.

Keywords: Ceramic, ceramis education, hearing handicapped, ceramic teapot

1. GİRİŞ

İnsanoğlunun doğasından gelen sanat ve sanat eğitimi gerekliliği insan yaşamını yönlendirir ve biçimlendirir. Genel anlamda sanat eğitimi, insanın ömrü boyunca devam eder.

Sanat eğitimi yönlendirme ve bilgilendirmedir. Bu kavram, yirminci yüzyılın başlarında gelişmiş ülkelerde ortaya çıkan bir eğitim akımının içinde oluşmuştur. Geniş anlamda, güzel sanatların tüm alanlarını ve biçimlerini içine alan, okul içi ve okul dışı yaratıcı sanatsal eğitimi; dar anlamda ise okuldaki ilgili dersleri tanımlamaktadır. Tanımdaki “yaratıcı” niteliği önemlidir. Çünkü sanat eğitiminin amacı, diğer kuşakların yaptıklarını yineleyen değil, yeni şeyler yapabilmeye yeterlilikleri olan insanlar yetiştirmektir. Sanat, insan doğasının bir gereğidir. Toplumsal yaşamın en önemli boyut ve unsurlarından biridir. İnsan olmanın gereği, varlığının bir ifadesidir. Çağdaş insanın yetiştirilmesinde sanat eğitimi önemli bir rol oynamaktadır. Sanat eğitimi aracılığı ile eğitim bilgi, beceri ve kültür aktarımının yanı sıra yapıcı ve üretici bireylerin yetiştirilmesi hedeflenir. Sanat eğitimi yoluyla birey bakmayı değil, görmeyi öğrenir; olaylara çok yönlü bakarak düşünen, eleştiren, sorgulayan ve en önemlisi çözümler üreten, dolayısıyla kendisiyle ve çevresiyle barışık, mutlu ve sağlıklı bir kişiliğe erişir (Derican, 2010: s18).

Sanat eğitimi yoluyla görmeyi öğrenen birey, iç dünyasında sürekli ürettiği imgeleri, hayalleri tasarlar ve bunu dış dünyaya çeşitli teknikler, malzemeler ve estetik birikimleriyle sunabilir. Bu bağlamda hayalinde var olanı kağıda döker, farklı tekniklerle şekillendirir. Teknik ise, sanatçının her ne kadar farklı malzemeler kullansa da hedefine, amacına ulaşmak için ortaya koyduğu bütün araçların toplamıdır.

İster iki boyutlu, ister üç boyutlu olsun, her şekillendirme, her yeni bir örgütlenme, kaçınılmaz bir gereklilikle, görsel elemanlar içerir. Yani bir şekillendirme için işin görünen bütünlüğünün zihinde canlandırılıp, bunun herhangi bir malzeme ile yaşama aktarılışı tasarımıdır (Atalayer, 1994: s.75).

Kağıt üzerine aktarılan dizayn, şekillendirme aşamasıyla, bir amaca ve hedefe ulaşmak için teknik ve malzemeyle bütünleşir. Bu bütünleşme sırasında tasarımın sahibi ne kadar kendisi olursa, o derecede de özgür olur. Öğrenci ancak bu özgür ortamda birey olabilir ve iç dünyasındaki malzemeye yansıtılabilir. Bu durumda eğitime görev düşmektedir. Eğitmenin en önemli görevlerinden biri de öğrenciyi yaratıcılığa yönlendirmek ve bu esnada da onu özgür kılmaktır. Bu amaçla, öğrenciyi yaratım sürecinde destekleyerek, yönlendirerek, buna karşılık ortaya koymaya çalıştığı üründe özgür bırakarak eğitim veren Engelliler Entegre Yüksekokulu 1993 yılında Anadolu Üniversitesi bünyesinde kurulmuş olan bir Yüksekokul olup, Grafik ve Seramik lisans programları ile sanat eğitimi, Yapı

Ressamlığı ve Bilgisayar Operatörlüğü ile önlisans programlarıyla mesleki alanda eğitim vermektedir.

Çalışmada öğrencilerin yaptığı tasarımların uygulanması aşamasına geçilmeden önce, işitme engelli öğrencilerin eğitim süreci içinde işiten akranları ile karşılaştırılarak durumlarının ortaya konulması gerekmektedir.

İşitme engelli öğrenciler de okuma ve yazmayı edinirken işiten akranlarıyla aynı süreçten geçmektedirler. Ancak bu öğrencilerin dil düzeyleri, engelleri nedeniyle akranlarına göre daha geridir. Dillerindeki sınırlılıklar bu öğrencilerin akademik ve iş yaşamlarını olumsuz etkilemektedir. İşitme engelli öğrencilerle yapılacak olan ihtiyaçlarına uygun, sistemli ve yoğun eğitim ile bu öğrenciler de çeşitli becerileri edinebilmektedirler (Kretschmer ve Kretschmer, 1978; Richek, Caldwell, Jennings, ve Lerner, 2002: s.33).

Öğrencilerin gereksinimleri doğrultusunda bu becerilerin geliştirilmesine yönelik çeşitli stratejiler kullanılmaktadır. Stratejiler amaca ulaşmak için izlenen, öğrencilerin ihtiyaçlarına uygun öğretim teknikleridir.

Öğretim sırasında öğretmenler çeşitli stratejiler kullanmaktadır. Soru-yanıt, tanımlama yapma, model olma, tekrarlara yer verme, bütünleştirme, anlamlı bağlamlarda kullanma, öğrencinin gereksinimlerine göre destek sağlama bu stratejilerden bazılarıdır. Model olma öğrencilere kazandırılması istenen bilgi ve becerilerin öğretmenlerini gözlemleyerek edinmesini amaçlamaktadır. Öğretmenin model olması ifadesi, öğretmenlerin öğrencilerine belli becerileri, bilgiyi nasıl kullandığını örneklerle sesli düşünerek göstermesini ifade etmektedir. Öğretmenlerin öğretim sırasında öğrencilere model olması çok önemlidir. Öğretmen öğrencilere farklı şekillerde model olabilir (Tompkins, 2007: s. 17).

Etkili öğretim için öğrencilerin konu ile ilgili teknik ayrıntılı bilgileri, materyalleri nasıl kullandığını anlamaya ihtiyaçları vardır, bunun için de öğretmenin model olması gerekmektedir. Öğretmen belli bir konu yönlendirmeden önce, o konuyu tanıtmak üzere öğrencilerle konuşması, örnekler göstermesi, örnek uygulama yapması, kendi uygulaması üzerinde konuşmalar ve düzeltmeler yapması, öğrenci çalışmasına uygun dönütler vermesi, ilgili sorular yönelterek diğer öğrencilere model olması sayılabilir. Öğretmenin uygulamalar ile model olması, öğrencilerin kendi tarzlarını oluşturmalarında onlara yol göstermektedir. Model olma üstbilişsel gelişim için sınıfta yapılması gereken önemli tekniklerden biridir (Joseph, 2006).

İşitme engelli öğrencilerin dil gelişimleri işiten akranlarına göre geride olduğu için, işitme engelliler sanat eğitiminde model olma, öğrencilerin projelerine yönelik uygulama aşamalarının her adımında sorun çözmeye yönelik önemli bir tekniktir. Bu sayede öğrenci tasarım ve uygulama problemlerine çözüm üretebilir.

1.1. Amaç

Bu uygulamanın amacı seramik eğitimi alan işitme engelli öğrencilerle ürün elde etmeye yönelik model olma stratejisinin sürecinin incelenmesidir.

Engelliler Entegre Yüksekokulu Seramik Programı'nda yürütülen çarkta şekillendirme derslerinin ortak amacı; geleneksel bir şekillendirme yöntemi olan çarkta şekillendirmenin, seramik üretiminde etkin olarak kullanılmasının öğretilmesidir. Bu sayede, şekillendirme yöntemi olarak çarkı kullanan öğrenciler mezuniyet sonrası ister sanatsal, ister işlevsel anlamda eser üretebilmektedirler. Bu özelliğinin yanısıra, geleneksel bir üretim şekli olan bu yöntemin gelecek nesillere aktarımı da sağlanmış olmaktadır.

Bu çalışmanın işleyişinde form olarak ortaya koyulan çaydanlığın seramik eğitiminde özel bir yeri vardır. Bilinen formuyla seramik çaydanlık formunun üretimine yaklaşık olarak 600 yıl önce Çin'de Ming Hanedanlığı döneminde rastlanır ve o tarihten günümüze seramik çaydanlık üretimi aralıksız olarak devam etmiştir (Clark 2004, s. 14). Günümüz Çin devletinde ve dünyanın pek çok ülkesinde seramik çaydanlık hem işlevsel hem de sanatsal anlamda pek çok sanatçının anlatım dili haline gelmiştir. Bu sebeptendir ki seramik eğitimi alan öğrencilere çaydanlığın parçaları, yapım aşamaları, ergonomik özellikleri öğretilmektedir.

Çağdaş seramik sanatında çaydanlık üreten sanatçılar iki grupta eser üretmektedirler: Bunlar sanatsal çaydanlıklar ve işlevsel çaydanlıklardır. Sanatsal çaydanlık üreten sanatçılar alanlarında oldukça özgürdürler çünkü eserin işlevsel olma kaygısı yoktur. Eser işlevsel çaydanlığa gönderme yapar fakat işlevsel değildir. İşlevsel çaydanlık üreten sanatçılar için durum daha farklıdır çünkü üretilen çaydanlığın işlevselliği ön pladadır ve bu tasarımcı için sınırlandırıcıdır. Çaydanlık gövdesinin yeterli sıvıyı dökülmeden taşıması, kapağın tam oturması ve gövdenin temizlenmesine olanak sağlaması, emziğin damlatmadan sıvıyı boşaltması gibi detaylar işlevsel çaydanlık üreten tasarımcı için sınırlandırıcılarıdır.

1.2. Problem ve Uygulama Stratejisi

İşitme engelli öğrencilerin dil, bilgi ve beceri edinme sınırlılıklarının aşılmasına yönelik, yazılı olarak gösterme, model olma, terminoloji tekrarı, soru-yanıt ve tanımlama yapma gibi stratejiler uygulanmıştır. Bu stratejiler içinde en çok "model olma" stratejisi kullanılmıştır.

1.3. Örneklem

Bu çalışma, Anadolu Üniversitesi, Engelliler Entegre Yüksekolulu Seramik programı SER 467 seçmeli ders kodlu, Çamur Tornosında İşlevsel Ürün Tasarımı dersini seçmiş olan 3 öğrenciden ikisi ile gerçekleştirilmiştir. Çamur Tornosında İşlevsel Ürün Tasarımı dersinde öğrenciler, işlevsel ürünlerin çarkta şekillendirilmesine yönelik uygulama yapmaktadırlar. İşlevsel ürünlerin, özellikle kapların çözümlenmesi ve üretimi, çay takımı, yemek takımı, tuzluk-biberlik gibi ürünlerin yanısıra, karınlı ve boyunlu kapların üretimine yönelik tasarımlar ve uygulamalar yapılmaktadır.

2. YÖNTEM

Bu çalışma proje temelli öğretim modeline dayalı bilimsel temelli bir ders uygulamasıdır. Bu çalışmayı gerçekleştirirken öğrenciler için iki aşamalı bir çalışma programı uygulanmıştır. Çalışmanın ilk aşamasını araştırma bölümü oluşturmaktadır. Araştırma bölümünde, öğrenciler önceden yapılmış, mevcut eserlerden yola çıkarak kütüphane ve internette görsel malzeme araştırması gerçekleştirmişlerdir. İkinci aşama ise uygulama aşamasıdır. Bu aşamada ise öğrenciler araştırma sonucu elde edilen verilerden yola çıkarak kendi yorumlarıyla yeniden çaydanlık eskizleri yapmışlar ve bu eskizlere bağlı kalarak çaydanlığın üretim aşamasına geçmişler ve ürün elde etmişlerdir.

3. BULGULAR

Bu çalışmanın sununda öğrencilerden işlevsel ve estetik anlamda ürün elde etmeleri beklenilmiş, model olma ve diğer eğitim stratejilerin kullanımıyla üretim süreci sonunda başarılı çaydanlık örnekleri elde edilmiştir.

3.1. Uygulama Süreci ve Ürün

Uygulama örneği olarak çaydanlık formunun seçilmesiyle, öğrencilere çaydanlığın işlevsel bir obje olmasının yanısıra, seramik sanatçıları için sanatsal bir anlatım aracı olabileceği de gösterilmiştir.

Çalışma; hazırlık, uygulama ve ürünün elde edilmesi olmak üzere üç aşamada gerçekleştirilmiştir. Günümüz teknoloji çağında bilgiye ve görsel materyallere ulaşmak oldukça kolay ve hızlıdır. Özellikle İnternet ortamı araştırmacıya ve proje hazırlamakta olan öğrencilere sınırsız imkânlar sağlamaktadır.

3.2. Uygulama aşamaları:

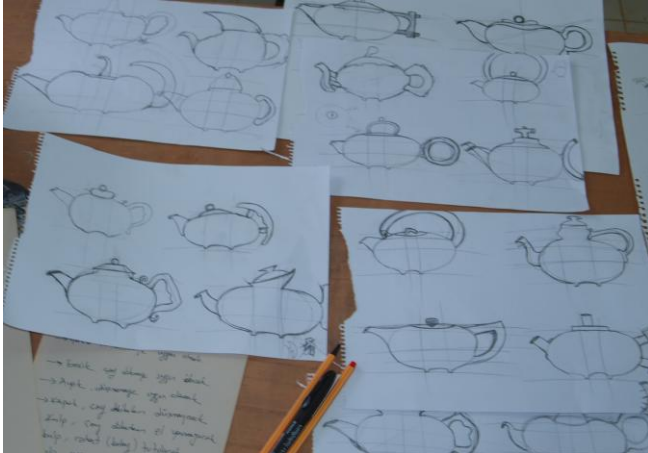
1. Tasarımın detaylarının öğretilmesi
2. Tasarımı sınırlayan faktörlerin belirlenmesi
3. Tasarım süreci ve tartışma
4. Tasarımla ilişkili dekor tasarımı
5. Dekor tasarım uygulamaları
6. Şekillendirme
7. Astar dekorlama
8. Sırlama ve pişirme

9. Uygulamanın sonuçlandırılması ve ürün olmak üzere başlıca dokuz başlık altında gerçekleşmiştir. Seramik eğitiminde her bir seramik form kendi terminolojisinin de bilinmesini gerektirmektedir. Proje öğrencilere tanıtılırken özellikle tanımlar ve terminolojinin üzerinde durulmuştur. Bu bağlamda “Çaydanlık nedir?” “Hangi parçalardan oluşmuştur?” Soruları ve cevapları uygulama sürecinin ilk aşamasını oluşturmaktadır. Bu yolla öğrenciler soruna yaklaşım konusunda ilk ipuçlarına ve çözüm yolunda araştırmalarına daha net bakma imkanı elde etmektedirler. Tanımlar ve terminoloji konusuna hakim olan öğrenciler eskizler yapmak üzere araştırma sürecine geçmişlerdir. Bu noktada öğrencilerden kütüphane ve internet aracılığıyla, bir çok sanatçı ve işletmenin üretmiş olduğu seramik çaydanlıkları incelemeleri istenmiştir. Bu araştırma sonucunda işitme engelli öğrencilerin, “Seramik çaydanlık yapmayı biliyor muyum?”, “Şimdiye kadar üretilmiş çaydanlıklardan farklı olarak nasıl bir çaydanlık üretebilirim?” gibi sorularla karşılaşmaları beklenmiştir. Eğer öğrenci bu soruların farkında değil ise öğrenciye bu soruları farketmeleri ve bu yolla öğrencilerin özgün eser üretme anlamında yönlendirilmeleri sağlanmıştır.

Fotoğraf 1: Çaydanlık araştırmaları.

Mevcut eser ve ürün araştırmalarını yapan öğrenciler, ilk çaydanlık eskizlerini yapmışlardır. İlk eskizlerde öğrenci oldukça özgürdür ve ürüne yönelik sınırlandırıcıların farkında olmayabilir. Bu noktada öğrenciye işlev ve işleve yönelik sınırlılıklar verilmiştir.

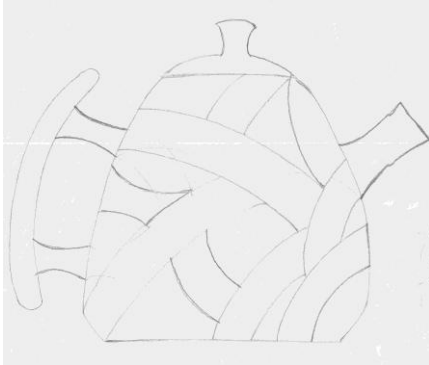

Fotoğraf 2: Serbest elle çizilmiş çaydanlık eskizleri.

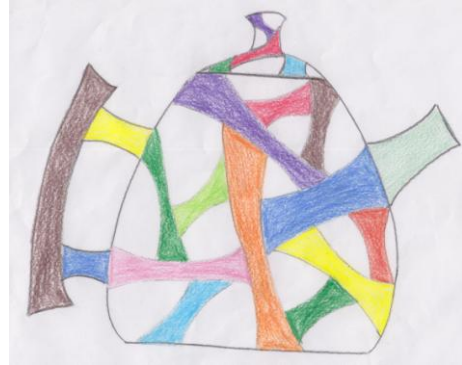

Çaydanlığa ait parçalar olan gövde, kulp, kapak, emzik, ayak ve bu birimlerin işlevleri ve hangi sınırlar dâhilinde tasarımda yer almaları gerektiği, mevcut başarılı örnekler üzerinden gösterilmiştir. Bu ilk değerlendirmeden sonra öğrenciden seçilmiş bir ya da birkaç çaydanlık eskizi üzerinde tekrar çalışması istenmiştir.

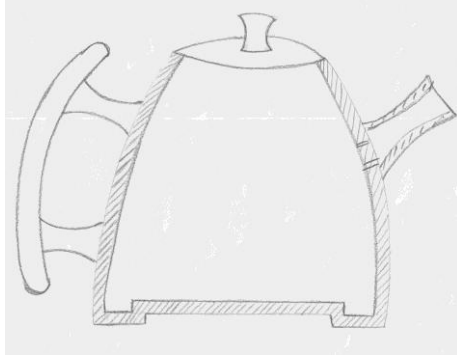
Öğrenciler tasarım ilkelerini ve fonksiyonel sınırlılıklarını göz önünde bulundurularak eskizlerini tamamlamışlardır. Uygulamanın bu aşamasında eskizler değerlendirilirken, form- kompozisyon, denge, espas ve diğer temel sanat ve tasarım öğeleri göz önünde bulundurulmuştur. Uygulamanın bu aşamasında dekor çalışmalarına geçilebilir. Eskizler üzerinde öğrenciden, tasarımının çizgisine uygun dekor tasarımları yapması istenir. İşitme engelli öğrencilerle uygulamanın bu aşamasında, fırça dekorları, astar ve astarla yapılan dekor yöntemleri ile bunlara ait terminolojinin sık sık tekrarlanarak çalışılması önemlidir ve bu önem dâhilinde hareket edilerek kavramlar sık sık tekrarlanmış, bu anlamda terminolojik olarak dil pekiştirilmiştir. Terminolojiyi sıkça tekrarlamak gerekir çünkü işitme engelli öğrenci tekrar ettikçe kullandığı bilgiyi, malzemeyi tanır ve daha kolay anlamlandırabilir.

Fotoğraf 3: Eskiz üzerinde dekor çalışması

Fotoğraf 4: Dekorun renklendirilmesi

Fotoğraf 5: Eski üzerinde et kalınlığının gösterilmesi

Eski üzerinde dekorlu olarak tasarımı yapılmış olan seramik çaydanlığın çömlekçi çarkında şekillendirilmesine geçilmeden önce, eğitmen tarafından, öğrencinin daha önce çaydanlık yapıp yapmadığı sorulmuş, bazı öğrencilerin daha önce benzer bir uygulama yapmış olmaları, diğerlerinin ilk kez yapacak olması ihtimalini göz önünde bulunduran sanat eğitmeni, model olarak, kendisi çarkta çaydanlığa ait tüm birimleri şekillendirir ve bir araya getirerek çaydanlığını tamamlar. İşitme engelli öğrenciler bu yolla çaydanlık üretimine dair süreci gözlemleyerek bilgi sahibi olmuşlardır.

Fotoğraf 6: Eğitmen model olma yoluyla çaydanlığın tüm parçalarını şekillendirip bir araya getirir.

Eğitmeninden gözlemediği yolla, öğrenciler çarkta şekillendirmeye hazır hale gelmişler ve uygulamalarına başlamışlardır. Uygulamanın bu aşamasında öğrenciler bir maket yaparak pratik kazanmışlardır. Maket üzerinde eğitmen tarafından gerekli eleştiriler ve düzeltmeler yapıldıktan sonra da, öğrenciler çaydanlıklarını tamamlamışlardır.

Fotoğraf 7: Öğrencinin çaydanlığa ait birimlerini şekillendirmesi.

Fotoğraf 8: Şekillendirilmesi tamamlanmış birimler

Çaydanlığa ait birimler tek tek şekillendirilir ve deri sertliğine gelen parçalar bir araya getirilerek üretim aşaması tamamlanır.

Fotoğraf 9: Öğrencinin çaydanlığa ait tüm birimleri bir araya getirmesi.

Fotoğraf 10: Çarkta çaydanlık gövdesinin şekillendirilmesi

Fotoğraf 11: Şekillendirilmesi tamamlanmış birimler

Fotoğraf 12: Çaydanlığa ait tüm birimlerin bir araya getirilmesi

Öğrenciler şekillendirilmesini tamamladıkları çaydanlık formları üzerine, eskizlerine bağlı kalarak dekor tasarımlarını yapmışlar; dekorlama ve kurutma işleminden sonra bisküvi ve sır pişirimi yapılarak uygulama süreci tamamlanmıştır.

Fotoğraf 13: Dekorlu çaydanlığın sırlanması

Fotoğraf 14: Sırlanmış ürünün seramik fırınına yerleştirilmesi

Fotoğraf 15: Tamamlanmış Ürün. Hatice Gökdoğan, 2013

Fotoğraf 16: Tamamlanmış Ürün. Zehra Bozok, 2013

4. SONUÇ

İşitme engelliler sanat eğitimi ile duyan öğrencilerin sanat eğitimi arasında temelde bir fark yoktur. İşitme engelli öğrencilerin dil gelişimlerinin işiten akranlarına göre geride olması göz önüne alındığında, sanat eğitimi alan işitme engelli öğrencilerle yapılan uygulamalarda özel eğitim yöntemleri önem kazanır. Bu çalışmada olduğu gibi terminoloji çalışmaları ve tekrarları, model olma öğrencinin dil ve sanatsal gelişimlerine katkı sağlamaktadır. Model olma sıkça başvurulmuş bir tekniktir. Bu uygulama esnasında model olunurken ileri seviyede bir çaydanlık yapımından öğrencilerin özgüvenlerini korumak amacı ile özellikle kaçınılmıştır. Seramik eğitiminde model olma tekniğiyle, çaydanlık örneğinde olduğu gibi, pek çok seramik form ve üretim aşamaları öğrenciye verilebilir. Özellikle uygulamalı sanatlar eğitiminde, üretime yönelik aşamaların uygulamalı olarak gösterilmesi, öğrencilerin alanlarında ustalaşmalarında önemli yöntem olmaktadır.

Yapılan bu tür çalışmalarda eğitmen, öğrencilerin daha önceki çalışmalarını değerlendirerek üslupları konusunda bilgi sahibi olmalıdır. Öğrencilerin yaratıcılıkları sınırlandırılmadığında, model olunarak şekillendirme yöntemleri gösterildiğinde, öğrencilerin daha özgün ve yeterli eser ortaya koydukları görülmüştür.

Bu bağlamda iyi bir sanat eğitmeninin; öğrencisini tanıyan, öğrencisinin geliştirilebilir üslubuna yönelik fikir sahibi olan, eskizlerini değerlendirirken daha iyiye doğru öğrencisini yönlendiren ve cesaretlendiren, kendine ait tarz edinmesi anlamında öğrencisine destek veren ve bu desteği her öğrencisine adaletli olarak gösteren bir birey olması beklenir.

KAYNAKÇA

Atalayer, Faruk. Temel Sanat Öğeleri. Ed. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, 1994.

Clark, G. The Artful Teapot, Mint Museum of Craft + Design, Charlotte, North Carolina, 2004.

Derican, Tamer. İşitme Engelli Gençlere İşbaşvuru Dosyası (Portfolyo) Geliştirme Çalışmalarının İncelenmesi. Ed. Kütahya: Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010.

Joseph, N. "Strategies For Success: Teaching Metacognitive Skills To Adolescent Learners". The Nera Journal 42.1 (2006): 33-39.

Kretchmer, R.r, ve L.w Kretchmer. Language Development And İntervention With The Hearing Impaired. Baltimore, Maryland: Boston: Allyn And Bacon, 2006.

Richek, M:a, Vd. Language Development And İntervention With The Hearing Impaired , (4th Ed.). Boston: Allyn And Bacon, 2002.

Tompkins, G. E. Literacy For The 21st Century, Teaching Reading And Writing İn Prekindergarten Through Grade 4. New Jersey Columbus, Ohio: Merril Prentice-hall, Inc, 2007.